

นโยบายกับประชารัฐกับการพึ่งพาตนเองได้ของผู้สูงอายุ

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๑. เพื่อประเมินนโยบายประชารัฐในการส่งเสริมการพึ่งตนเองของ ผู้สูงอายุ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สรุป ฝ่ายบริหารมีมุมมองต่อนโยบายประชารัฐในด้านบวกโดยได้กล่าวว่าเป็นนโยบายที่เข้าถึงรากหญ้ามากกว่านโยบายของรัฐบาลอื่น โดยโครงการของประชารัฐจะใช้ผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด นโยบายประชารัฐจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุดขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของชุมชนเอง รวมถึงโครงการประชารัฐควรเป็นการทำแบบต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งถ้ามองในหลายมิติเพราะสรุปได้ดังนี้

ด้านคุณภาพชีวิต โครงการสามารถทำให้ผู้สูงอายุเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น บอกเล่าประสบการณ์ของแต่ละท่านมาสร้างองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมรายได้และอาชีพแก่ผู้สูงอายุ

- ด้านสุขภาพจิตผู้สูงอายุที่ได้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรม มาระบายความในใจ รวมถึงพูดคุยถามไถ่สุขภาพของกันและกัน ทำให้สามารถลดความเครียดและความทุกข์ใจของผู้สูงอายุได้
- การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการไปดูงาน หรือไปทัศนศึกษานอกสถานที่นำกลับมาประยุกต์ในท้องถิ่นหรือในบ้านของตนเองได้ซึ่งสามารถนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

- เกิดความสามัคคีในชุมชนรวมกันทำกิจกรรมในโครงการพระราชดำริที่รัฐบาลจัดสรรมาให้รวมถึงยังเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถบอกถึงความต้องการของผู้สูงอายุได้ด้วย

ด้านสาธารณสุข นโยบายพระราชัฐสามารถตอบสนองทางกายภาพของผู้สูงอายุได้เช่น โครงการซ่อมแซมห้องน้ำของผู้สูงอายุ การจัดหาสุขภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่อยู่ในชนบทหรือในพื้นที่การเกษตร ห้องสุขายังเป็นแบบดั้งเดิม ดังนั้นโครงการที่รัฐส่งมาในการซ่อมแซมห้องน้ำของผู้สูงอายุจึงช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุเป็นอย่างดี

ด้านเศรษฐกิจ นโยบายพระราชัฐที่ส่งลงมาในพื้นที่ทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชน เกิดการใช้จ่ายในชุมชน รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เช่นโครงการสร้างอาชีพของผู้สูงอายุทำน้ำพริกเพื่อจำหน่ายในโครงการตลาดพระราชัฐของรัฐบาล เป็นต้น

แต่อีกมุมมองหนึ่งของฝ่ายบริหารที่เห็นถึงนโยบายพระราชัฐในด้านลบซึ่งในด้านบุคคลและฝ่ายบริหารกล่าวไว้ดังนี้

- การไม่พึ่งตนเองของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุจะคอยรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นหลักเพราะคิดว่าสิ่งที่ได้รับเป็นของรัฐบาลจัดให้เป็นของฟรี ซึ่งนำไปสู่การใช้อย่างฟุ่มเฟือย และเรื่องสิทธิจากการรักษาพยาบาล เมื่อเจ็บป่วยก็จะเข้ารับจากโครงการนี้ แต่ในทางปฏิบัติกับไม่ไปลงชื่อที่รัฐบาลกำหนดสิทธิในสถานพยาบาลก่อนที่จะใช้สิทธิ

ส่วนในด้านนโยบายพระราชัฐโดยรวมก็ยังมีข้อจำกัดหรือมีความติดขัดบางประการในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารโดยได้เสนอไว้ดังนี้

- นโยบายพระราชัฐเป็นนโยบายที่ใช้ทั่วประเทศทำให้เกิดความไม่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ จะเห็นได้ชัดของพื้นที่ในอำเภอสามพรานที่มีทั้งเขตอุตสาหกรรมซึ่งมีโรงงานอยู่เป็นจำนวนมากและยังมีพื้นที่ทำเกษตรโดยมีเกษตรกรทำพืชสวนไผ่ ดังนั้นความ

ต้องการของชุมชนย่อมมีความแตกต่างกันจึงทำให้นโยบายประชารัฐไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างที่รัฐบาลคาดหวังไว้ ด้านเศรษฐกิจ เกิดการผูกขาดและทำให้โครงการเดิมอื่นๆขาดหายไป

โดยสรุป นโยบายประชารัฐ ในส่วนของปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของนโยบาย คืองบประมาณ ความคุ้มค่าในการใช้ จำนวนบุคลากร และระยะเวลาในการดำเนินโครงการ เป็นการดำเนินการไปอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพมากนัก แม้ในบางนโยบายที่มีการจัดสรรงบประมาณมาให้มากแต่ด้วยบุคลากรที่มีอยู่จำกัด เพราะในทางปฏิบัติเป็นการใช้บุคลากรในพื้นที่ที่ซึ่งภาครัฐมิได้เพิ่มบุคลากรในแต่ละนโยบายมาให้หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ทำให้บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามนโยบายประชารัฐ อีกทั้งเวลาได้ถูกกำหนดในแต่ละโครงการนั้นน้อย ทำให้เป็นความกดดันต่อฝ่ายบริหารที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของภาครัฐ เมื่อระยะเวลาสั้นทำให้ประสิทธิภาพของนโยบายลดลงไม่เต็มประสิทธิภาพ สืบเนื่องมาจากกระบวนการของภาครัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ขั้นตอนมีมากมายทำให้มีเวลาเหลือให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่พอเพียง บางโครงการที่ผ่านมาทางฝ่ายปกครองคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานก็ไม่สามารถดำเนินการเองได้ จึงต้องไปอาศัยฝ่ายบริหาร (อปท) เช่น ดำเนินการเขียนแบบก่อสร้าง เป็นต้น

โครงการบัตรประชารัฐ เป็นโครงการที่ดี เหมาะสม ลงถึงประชาชนรากหญ้า แต่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพราะช่วยผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ช่วยชาวนา เกษตรกรและช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีโอกาสรวมกลุ่มพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้น เพราะมีการลดค่าใช้จ่ายบางส่วนลง ลดความเครียด มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้เพิ่มขึ้น ทราบถึงปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุมากขึ้น แต่ข้อเสียคือ ผู้ที่ได้รับบัตรนั้นไม่ได้เป็นคนจนแท้จริง และบางคนไม่กระตือรือร้น ไม่คิดประกอบอาชีพไม่พยายามช่วยเหลือตนเองคิดแต่จะใช้สิทธิตนเอง(บางครั้งไม่ไปขึ้นทะเบียนใช้สิทธิทำให้ไม่ได้รับสวัสดิการบางอย่าง)โดยการจะรอเงินช่วยเหลือจากรัฐ

ติดกับดักรอรับความช่วยเหลือ ใช้สินค้าฟุ่มเฟือยเกินจำเป็นไม่เป็นคนพอเพียง และด้าน
ร้านค้าที่รับชำระค่าสินค้าด้วยบัตรประชารัฐจะได้ประโยชน์เกิดการผูกขาด อาจมีการ
เพิ่มราคาสินค้า บังคับซื้อสินค้าที่ไม่ต้องการเป็นต้น ส่วนร้านที่ไม่สามารถรับบัตร
ประชารัฐก็จะเสียผลประโยชน์และรายได้มากเช่นกัน เหมือนถูกกีดกันออกมา

โครงการประชารัฐที่ช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยมีการซ่อมแซม สร้างห้องน้ำ ห้อง
สุขาการปรับเปลี่ยนโถส้วม ปรับปรุงบ้านพักที่อยู่อาศัยที่ทรุดโทรมก็ปรับปรุง และปรับ
สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ก็น้อยเป็นโครงการที่ดีผู้สูงอายุที่ยากจนต่างยินดี
มาก แต่ก็ได้งบประมาณเพียงบางส่วนทำได้ไม่ทั่วถึง และประชาชนก็จะรอให้รัฐมาซ่อม
สร้างให้โดยที่ไม่ช่วยเหลือตัวเองเบื้องต้น และโครงการตลาดประชารัฐเป็นโครงการที่ดี
ช่วยเพิ่มช่องทางการขายสินค้าให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น

โครงการประชารัฐบางครั้งสั่งให้ดำเนินการมาอย่างรวดเร็ว ต้องรีบปฏิบัติ และ
มาหลายโครงการต่อเนื่องโดยโครงการเดิมยังไม่สำเร็จโครงการใหม่มาต่อแล้วทำให้
ขาดประสิทธิภาพที่ดี เพราะขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ดีเพียงต้องการทำให้เสร็จ
เท่านั้น โดยเฉพาะบางโครงการไม่เหมาะสมในพื้นที่ ใช้ได้กับบางแห่ง แต่ไม่เหมาะสม
บางแห่ง แต่ก็ต้องดำเนินการไป เช่น บางพื้นที่เป็นเกษตรกรรม บางพื้นที่เป็น
อุตสาหกรรม เป็นต้น จึงไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงไม่ตรงตาม
ความต้องการของชุมชน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณมากแต่ได้ผลเพียงเล็กน้อย
การนำเงินมาใช้โครงการนี้ เกิดจากการที่รัฐบาลเก็บภาษีเพิ่มจากประชาชน เพิ่มค่าน้ำ
ค่าไฟ ค่าภาษีน้ำมัน ฯลฯ เพื่อนำเงินมาใช้กับโครงการเหล่านี้ ทำให้ประชาชนต้องมี
ภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น และเมื่อมีโครงการประชารัฐมาดำเนินการ โครงการอื่นที่เคยทำ
ก็หยุดตัวลง เช่นโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

สรุปได้ว่า ฝ่ายผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์จากโครงการประชารัฐนั้นได้
สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินนโยบายในด้านบวกไว้ว่า นโยบายประชารัฐนั้นสร้างความ

พึงพอใจให้ผู้สูงอายุ เพราะโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุสามารถเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและทำให้ผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจว่าสามารถพึ่งตนเองได้ไม่เป็นภาระให้บุตรหลานมากนัก ในด้านเศรษฐกิจผู้สูงอายุมองว่าเป็นการช่วยให้มีเงินใช้จ่ายในชุมชนเพราะเมื่อมีนโยบายประชารัฐมาดำเนินการกับกลุ่มผู้สูงอายุแล้วนั้น จะเกิดเงินหมุนเวียนในชุมชนจากรายได้ของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินช่วยเหลือ

ด้านลบ ที่เกิดจากนโยบายประชารัฐนั้น ผู้สูงอายุได้กล่าวอย่างห่วงใยว่าจะทำให้ผู้สูงอายุบางคนไม่รู้จักรับการพึ่งตนเอง ซึ่งอาจทำให้ชี้แจงไม่ยากทำงานเพราะคิดว่าจะมีหน่วยราชการนำสิ่งของมาให้เสมอ ส่วนอีกประเด็นหนึ่งคือ การรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรม เพราะบางท่านก็ต้องอยู่เฝ้าบ้านหรือดูแลลูกหลาน บางท่านก็เป็นผู้ป่วยติดเตียงทำให้ผู้สูงอายุเหล่านั้นไม่สามารถมารวมกลุ่มทำกิจกรรมได้ ไม่สามารถบอกถึงความต้องการของเขาทำให้ภาครัฐไม่สามารถรับรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ ทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้สูงอายุอาจไม่ทราบหรือเข้าไม่ถึงแหล่งข้อมูลของภาครัฐซึ่งอาจทำให้เสียสิทธิที่ควรจะได้ไป รวมทั้งยังกังวลเกี่ยวกับนโยบายประชารัฐซึ่งอาจมีการคอร์รัปชั่นเกิดขึ้นซึ่งอาจทำให้ผู้สูงอายุอาจเสียสิทธิหรือได้รับสิทธิที่ควรจะได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของภาครัฐ

๒. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายประชารัฐในการพึ่งตนเองได้ของผู้สูงอายุ อำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐม (ใช้แนวคิด *Input – Process- Output*)

สรุป ประเด็นประสิทธิภาพของนโยบายประชารัฐ(ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต)ได้ว่า ในส่วนของปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพนั้นจะครอบคลุมไปถึงการใช้งบประมาณ โดยฝ่ายบริหารส่วนใหญ่มองว่าไม่คุ้มค่า เพราะเป็นโครงการที่มาเร็วไปเร็ว ขาดการวางแผนที่ดี ต้องการทำให้เสร็จสิ้นโครงการเท่านั้น และกระบวนการ

กฎระเบียบมากไม่เหมาะสม ทางด้านบุคลากรฝ่ายบริหารมองว่าเป็นจุดอ่อนมีปัญหามากเพราะตัวผู้ปฏิบัติงานเองส่วนหนึ่ง รวมถึงกำลังผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอที่จะรองรับโครงการที่มาอย่างต่อเนื่องและต้องทำกับคนจำนวนมาก และด้านระยะเวลาเป็นประเด็นที่สำคัญคือระยะเวลาการดำเนินงานที่จำกัดมากไม่พอต่อการดำเนินโครงการ รวมถึงขั้นตอนการดำเนินงานระเบียบที่มากมาย ของทางราชการทำให้นโยบายพระราชรัฐไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลได้เต็มประสิทธิภาพ ทางด้านผู้สูงอายุมองว่าโครงการจากนโยบายพระราชรัฐนั้นดี ใช้งบอย่างคุ้มค่า

๓. เพื่อนำเสนอกฎและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพระราชรัฐ เพื่อส่งเสริมการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น สรุป ได้ว่าปัญหาและอุปสรรคที่ฝ่ายบริหารที่ได้กล่าวถึงนโยบายพระราชรัฐซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- ขาดการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุทำให้นโยบายพระราชรัฐไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ เพราะนโยบายมาจากส่วนกลางภาครัฐมาสั่งให้นำมาดำเนินการ แต่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง เพราะขาดการมีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการของคนในพื้นที่ และบางโครงการผู้มาดำเนินนโยบายก็มาจากพื้นที่อื่นมาทำตามหน้าที่เท่านั้น ไม่เข้าถึงจิตใจความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่ และนโยบายพระราชรัฐยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง เช่น บางแห่งเป็นชุมชนชนบท บางแห่งเป็นชุมชนเมือง บางแห่งเป็นเมืองกึ่งชนบท จึงทำให้ความต้องการแตกต่างกันมาก แต่ต้องดำเนินการตามนโยบาย โครงการเดียวกันทั้งหมดทุกพื้นที่
- โครงการพระราชรัฐเป็นโครงการที่ดี แต่ถ้าขาดความชัดเจนในแนวปฏิบัติ กฎระเบียบรองรับกับโครงการ เช่น การตั้งกรรมการดูแลควบคุม ตรวจสอบ การเบิกจ่าย

งบประมาณถูกต้องหรือไม่ ทำให้ติดขัดด้านการดำเนินงาน ไม่สามารถดำเนินการได้
โดยสะดวก โดยเฉพาะด้านการเบิกจ่ายเงิน

- บุคลากรไม่เพียงพอต่อนโยบายพระราชบัญญัติที่ภาคีรัฐส่งมาให้ดำเนินการในพื้นที่
โครงการพระราชวังดำเนินการหลายโครงการอย่างต่อเนื่องและต้องประสานกับคน
จำนวนมาก และหลายฝ่ายในเวลาที่จำกัด จึงเกิดปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ รวมถึง
ระยะเวลาที่สั้น ขั้นตอน กว้างขวางมากมาย จึงไม่เหมาะสมกับการดำเนินโครงการจึง
เป็นอุปสรรคที่สำคัญ
- พื้นที่แต่ละหมู่บ้านประชากรไม่เท่ากัน มากน้อยแตกต่างกันมาก แต่ได้รับ
งบประมาณเท่ากันทุกหมู่บ้าน โดยไม่ดูจำนวนประชากรในหมู่บ้านนั้นเลย

โดยสรุปได้ว่าผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบายพระราชบัญญัตินั้นได้สะท้อนถึง
ปัญหาดังนี้

ผู้สูงอายุ

- ขาดการได้รับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ เพราะการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุ
บางท่านไม่ได้มาร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุ หรือเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ทำให้ไม่ได้รับ
ข่าวสารจากทางราชการ จึงทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้เข้าร่วมกำหนดความต้องการที่แท้จริง
ของตนเอง หรือขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพระราชบัญญัติ

โดยสรุปได้ว่าผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบายพระราชบัญญัตินั้นได้
สะท้อนถึงปัญหาดังนี้

- ขาดการได้รับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ เพราะการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุ
บางท่านไม่ได้มาร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุ หรือเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ทำให้ไม่ได้รับ

ข่าวสารจากทางราชการ จึงทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้เข้าร่วมกำหนดความต้องการที่แท้จริงของตนเอง หรือขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ ดังนั้นสรุป แนวทางแก้ไขที่ฝ่ายบริหารได้นำเสนอดังนี้

- ควรทำประชาคมในชุมชนหรือสอบถามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ก่อนที่จะจัดทำโครงการมา เพราะโครงการที่จัดมาบางครั้งจะไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน และไม่ตรงกับลักษณะทางชุมชนและภูมิศาสตร์ของพื้นที่ เช่น พื้นที่เกษตร พื้นที่อุตสาหกรรมหรือการท่องเที่ยว เป็นต้น งบประมาณควรจัดสรรตามประชากรที่พักอาศัยแต่ละหมู่บ้าน ไม่ควรจัดสรรให้งบประมาณเท่ากันทุกหมู่บ้าน เพราะจำนวนประชากรที่พักอาศัยแต่ละหมู่บ้านไม่เท่ากัน

ข้อเสนอแนะ

ดังนั้นสรุป ข้อเสนอแนะที่ฝ่ายบริหารได้นำเสนอมีดังนี้

- ผู้สูงอายุควรรวมตัวกันให้มากและทั่วถึงในแบบชมรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองและชมรม และให้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียงหรือพิการมากขึ้น และพัฒนาไปสู่โรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นต้น
- งบประมาณของนโยบายประชารัฐควรส่งตรงมายังฝ่ายปกครองเพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดรัฐควรจัดทำเป็นคู่มือแทนบัตรสวัสดิการแจกแก่ผู้มีรายได้น้อย แทนวิธีการปัจจุบัน เพราะผู้สูงอายุสามารถนำไปซื้อของที่ต้องการอย่างแท้จริงตามร้านค้าอื่นได้ โดยไม่ต้องจำกัดเฉพาะร้านธงฟ้า เพื่อเป็นการช่วยเหลือเศรษฐกิจชุมชนอย่างแท้จริง แล้วผู้ที่ได้รับคู่มือก็นำไปแลกเป็นเงินสดกับส่วนราชการในพื้นที่ เช่น อบต. เป็นต้น รัฐควรสร้างเมืองหรือชุมชนสำหรับสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะให้ยู่รวมกัน
- จัดทำข้อมูลผู้สูงอายุที่เป็นเกษตรกร เพื่อช่วยกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นเกษตรกรและเป็นกลุ่มคนจนอย่างแท้จริง เพื่อการแก้ปัญหาอย่างตรงจุด รวมถึงการนำเทคโนโลยีที่

ทันสมัยมาใช้กับงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุหรือเพื่อสนับสนุนผู้สูงอายุโดยตรง และส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

- นโยบายประชารัฐที่ดีต้องต่อยอดได้ โดยการให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้จากการที่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ และการสร้างงานส่งเสริมอาชีพรวมถึงทำโครงการประชาสัมพันธ์ให้กับผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุผลิตได้

- ส่งเสริมโครงการจิตอาสา ส่งเสริมคนมาช่วยดำเนินกิจกรรมกับผู้สูงอายุ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพราะผู้สูงอายุขาดบุคลากรที่จะมาช่วยชี้นำทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ การดำเนินชีวิต

กล่าวโดยสรุปที่ผู้สูงอายุได้นำเสนอแนะไว้ดังนี้

- รัฐควรส่งเสริมสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุเพื่อจะได้พึ่งพาตนเองได้บ้าง และเน้นแนวทางการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เพื่อทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้ ควรมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่มาตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่และถึงผู้สูงอายุที่ติดเตียงบ้าง และการขอปรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ